

Dobrý člověk ještě žije a je tu i pro vás – Andrea Hlaváčková

Dnes skoro šestadvacetiletá Andrea rostla a dospívala jako každé jiné dítě. Tím je myšleno, že viděla. Před šesti lety se její barevný a zářivý svět zatměl a i po několika operacích očí zatměný zůstal.

Ačkoliv pro sebe neplánovala život bez zraku, zůstává stále plná důvěry ve své možnosti a nepochybně tuto důvěru rozdává kolem sebe. Chcete-li potkat optimistického a radostného člověka, vydejte se do Příbrami. Tam ji potkáte v doprovodu černého labradora anebo s nějakými přáteli. Andrea Hlaváčková totiž pracuje v příbramské oblastní odbočce Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých a zde o zajímavé události není nouze.

Andrea mi poskytla rozhovor v době tzv. volna, tedy o jednom jarním víkendu, kdy se účastnila výcvikového pobytu vodicích psů v lázních Bechyně.

...

Když jsme se spolu asi před třemi roky seznámily, zrovna jsi nastupovala jako administrativní pracovnice do oblastní odbočky SONS v Příbrami. Co se od té doby změnilo?

...

Změnila se jen poněkud náplň mojí práce. Já jsem vystudovala nejdřív sociálně správní obor na střední škole, později, na vyšší odborné, jsem si k sociální práci přidala i studium sociální pedagogiky. Jsem moc ráda, že mohu pracovat ve svém oboru, tedy v sociálních službách pro zrakově postižené.

...

Měla jsi dříve nějaké zajímavé zkušenosti s nevidomými?

...

Musím říci, že jsem ani nevěděla, jak získat bílou hůl, natož další informace. Tušila jsem, že jednou možná oslepnu, ale kdo by to řešil? V běžném životě, když studuješ a věnuješ se spoustě svých zájmů, na takové věci vůbec nemyslíš. Potkáš nevidomého na ulici, vyhneš se nebo nabídneš pomoc, ale tím to končí. Žila jsem i studovala na malém městě, konkrétně v Březnici u Rožmitálu, a nevidomé jsem prakticky nepotkávala. To až později, když jsem se přestěhovala do Prahy.

...

Co ti tedy nejvíc pomohlo, když jsi začala profesionálně poskytovat služby nevidomým?

...

Dost rychle se učím vlastními zkušenostmi. Když k nám na odbočku přijde člověk, který si neví rady, a jen tak někde zaslechl, že by mohl požádat o průkazku, příspěvek, hůl nebo vodicího psa, hned mi v hlavě naskočí celá moje anabáze, když jsem přišla o zrak a musela tyhle věci řešit. Prostě, vím, co a jak, a tak mě uspokojuje, že mohu tomu člověku účinně pomoci, nejen nějakými informacemi, ale i praktickým postupem. Snažím se, aby ta pomoc byla efektivní a zároveň se snažím klienty povzbuzovat a dodávat jim kuráž.

...

Jsi jako profesionál zaměřená výhradně na zmíněné sociální služby a pomoc při projednávání klientských záležitostí?

...

Pracovat na odbočce SONS není jen sedět za stolem a pomáhat s formuláři. Mám tady skvělou kolegyni, která dobře vidí, a tak spolu organizujeme a uskutečňujeme všelijaké akce, které jsou pro zrakově postižené zajímavé a pomáhají jim se sdružovat. Anebo jsou zajímavé pro ostatní veřejnost, působí osvětově nebo i charitativně.

Tak například v rámci sbírky Bílá pastelka provozujeme tzv. Černou kavárnu. Není to stejné jako Kavárna potmě, protože v naší kavárně tma není. Hosté dostanou klapky a zkoušejí, jak to funguje, když nevidí. V kavárně bývají přítomni i naši klienti, kteří mohou hostům vysvětlovat problematiku nevidomých, povídat jim své příběhy i o tom, jak se jim žije se zrakovým handicapem.

Chceme být tam, kde se něco děje, třeba na trzích, kde máme prezentační stánek SONS. Předvádíme pomůcky, vysvětlujeme, rozdáváme propagační materiály. Nabízíme možnost projít se s bílou holí. Důležité je, aby se veřejnost dozvěděla o našem životě, ale také, aby se užitečné informace dostaly k lidem, kteří mají problémy se zrakem. K tomu jsou dobré i veřejné besedy při různých společenských nebo kulturních akcích, anebo i ve školách nebo mateřských školkách.

...

K činnosti odbočky ale nepatří jen propagace a osvěta. Co nabízíte zrakově postiženým klientům pro jejich volný čas?

...

Jasně, na volný čas také pamatujeme, protože je fajn, když člověk neseďí doma sám. Jezdíme na výlety, na různá představení. Také chodíváme na bowling, petang nebo cvičit v rámci projektu Fit senior. Někdo rád navštíví knihovnu, kde si může vypůjčit audiokničky a kde je také možné se leccos o knihách dozvědět. Oblíbené jsou i návštěvy solné jeskyně.

Tyhle akce oceňují zejména klienti, kteří se mohou bez obtíží pohybovat. Nicméně, máme poměrně bohatou klubovou činnost i pro ty nejstarší.

Naše odbočka je v bývalé základní škole, takže v jedné třídě máme velkou klubovnu, kde se mohou lidé scházet. Snažíme se, aby zde byl program, který je baví, třeba všelijaké rukodělné nebo keramické dílny, ale mohou přijít jen tak, popovídat si spolu.

...

Jsou tyhle akce otevřené i pro lidi, kteří nejsou členy odbočky?

...

Kdokoliv k nám může přijít buď sám nebo ho přivede někdo, kdo je členem odbočky. Je ale normální, že se i ti „zvenku“ přihlásí za členy.

Také se stane, že se třeba rodinný příslušník přijde zeptat do sociální poradny na některé věci, které se týkají zrakově postiženého příbuzného. A pak najednou přijdou oba do klubu nebo na nějakou akci, a už zůstanou. To máme vždycky radost.

...

Jak probíhají besedy se školáky nebo předškoláky?

...

Školy i mateřské školky navštěvujeme společně s kolegyní, která vidí, a s mým vodícím psem. Máme vymyšlené různé scénky, z kterých děti mohou uhodnout, jestli se ta vidící paní správně chová, a co potřebuje člověk, který nevidí. Můj sedmiletý labrador Canto je též aktivním účastníkem těchto her, a vždycky zaujme všechny věkové kategorie. Podle zralosti našich diváků pak předvádíme pomůcky, ať telefony nebo počítač s našimi speciálními softvéry. Anebo se mohou projít s bílou holí a klapkami. Těm nejhodnějším necháme vyzkoušet i chůzi se psem, a hlavně si s nimi povídáme, protože mají bezpočet otázek. Děti jsou velmi vnímavé a nemají zábrany, což je oboustranně prospěšné a zajímavé. Mohou od raného věku vnímat, že i nevidomý může být samostatný a obeznámený s moderními technologiemi.

...

K těm všem akcím, které zmiňuješ, jsou nezbytné oči, protože se bez nich neobejde tisková nebo mediální propagace. Jak tohle zajišťuješ?

...

Už jsem se zmínila o své vidící kolegyni Radce Lienertové. Ona zároveň pracuje v Praze na ústředí SONS, a tak má dost zkušeností a vědomostí, jak se zviditelnit. Moc dobře spolupracujeme. Pokud jde ale o propagaci, určitě bychom uvítaly nějaké školení, které by nám přineslo nové nápady a způsoby, jak medializovat v místě odbočky naši problematiku. Nejde jen o publicitu, ale o zcela praktické dovednosti, které by nám prospěly ve styku s veřejností i třeba s oblastním tiskem. Anebo účinné nápady, jak získat peníze pro místní projekt zaměřený na pomoc nevidomým a slabozrakým. Pomohla by i pravidelná kvalitní supervize.

...

Když k vám na odbočku přijde osleplý člověk, který vůbec neví, co se sebou, jak mu nejspíš pomůžete?

...

Pro takového člověka je stěžejní, aby získal možné výhody vyplývající ze zákona. Další krok je, aby se, pokud je to trochu možné, co nejdříve naučil chodit s holí. Máme výbornou spolupráci s Tyfloservisem, a tak není problém dohodnout klientovi schůzku, a instruktorka přijede a další věci s klientem řeší. Také nabídneme nevidomému nebo těžce slabozrakému pomůcky, které si může v klidu a opakovaně vyzkoušet s naší dopomocí.

...

Ty sama ses kdysi zúčastnila rekondičních pobytů. Neplánujete nějaký pro příbramskou odbočku?

...

Několikrát jsme užitečnost rekondic probírali i v oblastní Radě, ale u nás není zájem. Většina těch aktivnějších členů je 60+ a ti už se na cestování moc necítí. Ti mladší jsou zaměstnaní, a když jedou na dovolenou, dají přednost rodině. Já to chápu.

Každý měsíc vydáváme Informátor, který lidé dostanou do schránky. Tam se píše o plánovaných akcích a o programu klubovny. Když jsou k dispozici volná místa na rekondičích pořádaných jinou odbočkou, naši členové se to dozví. Tuto nabídku ale nikdy nevyužili.

...

Na většinu akcí, které pořádáte, je nezbytná pomoc asistentů, průvodců nebo jiných vidících pomocníků. Jak získáváte tyto dobrovolníky?

...

Dobrovolníci, kteří s námi spolupracují, jsou většinou známí nebo příbuzní klientů. Dalším zdrojem je již zmíněná sociálně právní škola v Březnici, která nám posílá praktikanty. Rádi je využíváme, ale i oni s námi také rádi spolupracují. Stává se, že když ukončí povinnou praxi, chtějí s námi zůstat i dál, což s povděkem přijímáme. U nás v Příbrami je také střední, a dokonce vysoká škola, ale zatím tady nemáme žádné osobní kontakty, takže spolupráce není tak dobrá.

...

Tvoje práce často přesahuje obvyklou pracovní dobu. Máš čas ještě na koníčky?

...

Vždycky si udělám čas na procházky se psem, a také na čtení. Kromě toho mám ráda společnost, baví mě nakupovat – to ale s doprovodem, uživatelsky se dost zajímám o techniku. Baví mě spousta věcí. Hodně mě naplňuje, že jsem samostatná a nezávislá, i když mám velkou oporu ve své rodině.

Zajímá mě i život seniorů, nejen nevidomých. V Praze mám takový menší pracovní úvazek jako canisterapeutka. Není to nijak amatérská práce, udělali jsme si s Kantem kurz a certifikát. Když jsem takhle navštívila se psem několik seniorů, zapojila jsem se do projektu Návštěvy potmě. Nejenže mě to hodně baví, ale setkávám se i se zajímavými lidmi, především těžce zrakově postiženými, kteří jsou v tomto projektu profesionálně zapojeni. Aktuálně je nás 18. Samozřejmě, museli jsme projít speciálním školením, každý týden se nám věnují supervizoři, kteří hodnotí, jak jsme úspěšní. Myslím, že je to opravdu dobrá příležitost pro nevidomé na trhu práce, a to nejen v Praze. Myslím, že stojí za to podívat se na stránky tohoto projektu: www.navstevypotme.cz.

...

Nejen z našeho rozhovoru o tobě vím, že jsi neustále zapojená v činnostech, které někomu pomáhají. Dovedeš lidi povzbuzovat, věnuješ jim svůj čas, zajímáš se o jejich osudy. Kdo pomáhá tobě? Kde si dobíjíš baterky?

...

Už jsem zmínila, že moje rodina je ten základ, z kterého můžu čerpat. Když jsem oslepla, byli v tom se mnou, pomáhali, podporovali, zkrátka mě drželi, dokud jsem tu situaci nezvládla. A pak mi umožnili, abych se osamostatnila a byla sama za sebe.

Když se setkám s člověkem, který je v podobné situaci, vždycky mě hodně povzbudí každý jeho úspěch, každá nová radost, kterou může prožívat, je i moje radost. Když jdu navštívit nějakou stařenku, mám z toho setkání stejnou radost jako ona. Hrajeme spolu hmatové stolní hry, karty, povídáme si třeba o bylinkách... Jsou to příjemná setkání, a mně hlavně tohle všechno dává smysl. Sice to nějakou energii stojí, ale zase hodně té energie dostávám zpátky, abych ji dál mohla předávat. A takhle to prostě dělám.

Delicie Nerková

Jaroslava Novotná, publikováno v časopise Zora 2019